

Nieuwe zweefvliegsoorten: wees gewaarschuwd

Het leuke aan zweefvliegen is dat een aanzienlijk deel ervan in het veld gedetermineerd kan worden en dus niet verzameld hoeft te worden. Natuurlijk zijn er ook bij de zweefvliegen, evenals bij de meeste andere groepen insecten, een aantal groepen die per definitie verzameld moeten worden om ze te kunnen determineren, denk hierbij aan het merendeel van de *Cheilosia*'s, de *Sphaerophoria*'s enzovoort. Vorig jaar zijn we er op geattendeerd door de heren Wouter van Steenis en Theo Zeegers dat de, voorheen, onmiskenbare soort *Leucozona lucorum* in twee soorten is gesplitst (zweefvliegennieuwsbrief jrg. 3 (2): blz. 8). Dus is het afgelopen met het scoren van deze soort op 2 meter afstand, ze zullen gevangen moeten worden om de kleur van de beharing van het vierde achterlijfssegment te kunnen zien. Inmiddels is het duidelijk dat dit niet de enige verandering is in de zweefvliegenfauna van Europa en dat de taxonomische ontwikkelingen zich in rap tempo opvolgen. Een aantal van deze ontwikkelingen heeft, net als de splitsing van *L. lucorum*, gevolgen voor zweefvliegangers in Nederland. Hieronder zal een aantal van de recente ontwikkelingen uiteengezet worden die

mogelijk betrekking hebben op de fauna van Nederland.

DASYSYRPHUS

In dit genus staan een aantal dingen te gebeuren. Dit is echter nog niet gepubliceerd waardoor hier nog geen kenmerken genoemd kunnen worden. De soorten *Dasy syrphus venustus* en *D. hilaris* worden waarschijnlijk gesplitst in een aantal soorten. Hierbij dus de oproep om de waarnemingen zoveel mogelijk en zo uitgebreid mogelijk te documenteren zodat achteraf de juiste soort bepaald kan worden. Een andere en makkelijkere mogelijkheid is natuurlijk het verzamelen van deze soorten, hiermee voorkom je dat alle voorgaande waarnemingen onbruikbaar worden doordat de juiste soort niet bepaald kan worden. Een soort waar wel alvast doelgericht naar gezocht kan worden is *D. lenensis*. Deze soort is nauw verwant aan *D. pinastri* en *D. nigricornis* (= *D. pauxillus*). *D. lenensis* heeft dieper ingesneden vlekken op de achterlijfssegmenten (dus minder recht, zie **figuur**) en het buikplaatje twee (zie tweede **figuur**, abb. 7) heeft een donkere band over de gehele breedte, i.t.t. *D. pinastri* die daar slechts een vlek heeft. Een verschil met *D. pauxillus* is dat het schildje bij *D. lenensis* niet ten dele geel maar geheel zwart behaard is. Hieronder volgen enkele figuren uit het artikel van Doczkal (1996) waarin de soort vergeleken wordt met *D. pinastri* en *D. pauxillus*.

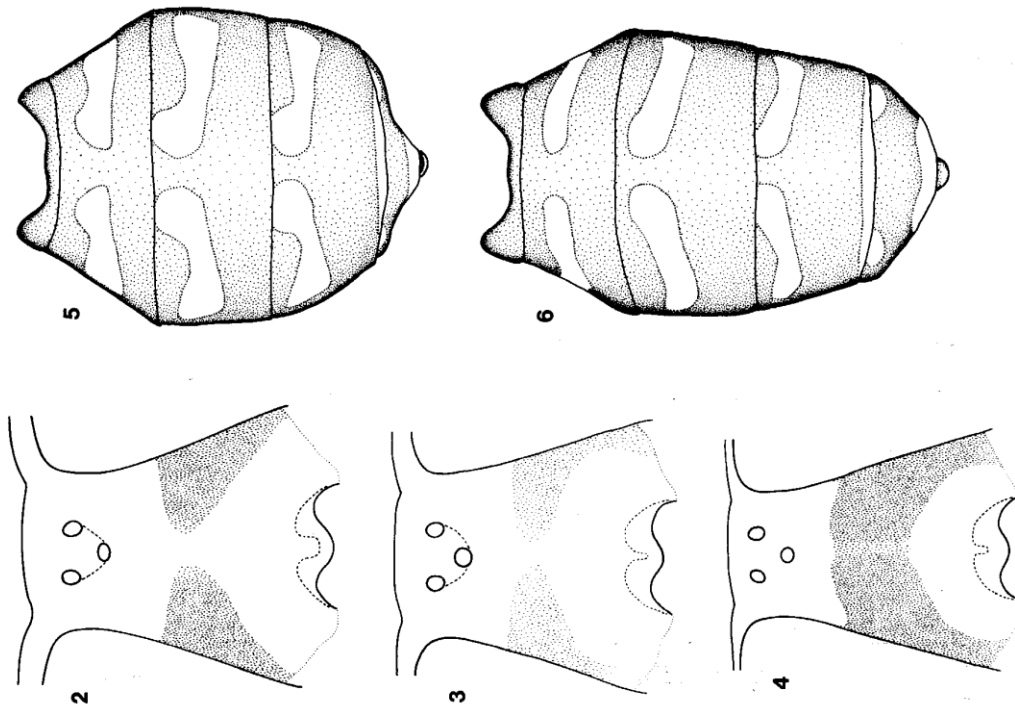

Abb. 2 - 6: *Dasy syrphus* spp. ♀. - Abb. 2 - 4: Stirn dorsal, die Punktierung zeigt die Bestäubung der Stirn. - 2. *D. lenensis*, - 3. *D. pauxillus*, - 4. *D. pinastri*. - Abb. 5 - 6: Abdomen dorsal. - 5. *D. lenensis*, - 6. *D. pauxillus*.

Deze figuren zijn afkomstig van Doczkal, D. 1996. Schwebfliegen aus Deutschland. Volucella 2(1/2)!

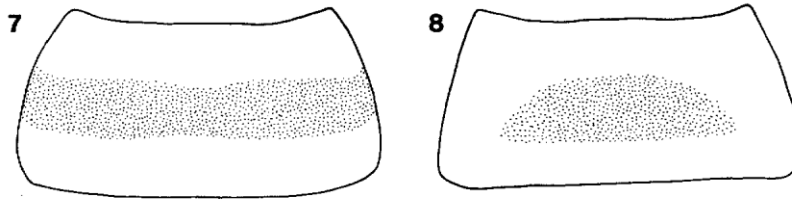

Abb. 7 - 14: *Dasysyrphus* spp. - Abb. 7 - 8: Sternit 2; die Punktierung stellt die dunkle Binde dar.
- 7. *D. pauxillus*; - 8. *D. pinastri*.

Deze figuren zijn afkomstig van Doczkal, D. 1996. Schwebfliegen aus Deutschland. Volucella 2(1/2)!

XANTHOGRAMMA

De soort *Xanthogramma pedissequum* gaat in drie soorten gesplitst worden. De soorten zijn nog niet gepubliceerd dus de kenmerken en namen kunnen nog niet gegeven worden. Wel is bekend dat er een verschil zit in de vorm van de gele vlekken op het achterlijf, de hoeveelheid gele vlekken aan de zijkant van het borststuk en de vorm van de vleugelvlek. De heer Aat Barendregt (1999) heeft al gewaarschuwd voor de ophanden zijnde verandering en noemt een aantal van de verschillen en koppelt deze aan de vormen A t/m C. Het onderscheidt tussen de verschillende vormen / soorten is nog dusdanig onduidelijk dat aangeraden wordt om de exemplaren van de ze soort gewoon te verzamelen. Mede omdat nog onduidelijk is welke van deze "soorten" in Nederland voorkomen.

CERIANA

Naast de reeds bekende soort *Ceriana conopsoides* is er een tweede soort uit dit genus gevonden in Nederland.

De naam kan nog niet genoemd worden omdat de soort nog niet officieel voor Nederland gepubliceerd is, dit gebeurt komend seizoen. Wel kunnen de kenmerken vast genoemd worden. De soort lijkt erg op *C. conopsoides*, hij is echter kleiner en iets gedrongener gebouwd. Het makkelijkste verschil is dat het schildje bij *C. conopsoides*

tweekleurig, geel en zwart, is en bij de nieuwe soort geheel geel.

SYRPHUS

Als laatste mogelijke verandering wordt het genus *Syrphus* genoemd. In Nederland komt een viertal soorten voor van dit genus. In 1996 heeft Goeldlin een revisie gemaakt van dit genus voor Europa waarin drie soorten aan de lijst worden toegevoegd. Eén van die soorten zou ook in Nederland voor kunnen komen; *Syrphus rectus bretolensis*. Goeldlin meldt deze soort voor Zwitserland en Duitsland. Speight (1999) meldt deze soort ook voor Ierland en Luxemburg. Met andere woorden kijk naar deze soort uit in Nederland! De mannetjes van deze soort zijn niet te onderscheiden van de mannetjes van *S. vitripennis*. De vrouwtjes daarentegen zijn vrij goed te onderscheiden. In het kort komt het erop neer dat het een *S. vitripennis* is met een gele dij drie. De soort is makkelijk van *S. ribesii* en *S. torvus* te onderscheiden doordat de cel V in de vleugel een kale plek heeft, de basis is voor minstens ¼ vrij van microtrichen. Daarnaast is de soort te onderscheiden van *S. vitripennis* door de gele dij drie. Met de Jeugdbondstabel kom je uit op *S. ribesii* vanwege de gele dij drie, en dus zal er gekeken moeten worden naar de basis van cel V.

John Smit & Menno Reemer

Literatuur:

- Barendregt, A. (1999) De determinatie van *Xanthogramma*'s (Syrphidae) Vliegenmepper 1 (8): 5-8
 Doczkal, D. (1996) Schwebfliegen aus Deutschland. Volucella 1/2 (2): 40-47
 Goeldlin de Tiefenau, P. (1996) Sur plusieurs nouvelles espèces européennes de *Syrphus* (Diptera, Syrphidae) et clé des espèces paléarctiques du genre. Mitt. Schweiz. Ent. Gesel. 69: 157-171
 Speight, M.C..D. (1999) *Syrphus rectus* Osten Sacken and its potential implications to the recording of *Syrphus* species. Dipt. Digest 6: 85-91
 Steenis, W. v. & Th. Zeegers (1999) Een tweede soort *Leucozona*. Zweefvliegennieuwsbrief 3 (2): 8